

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การนับวาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการบริหารศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร

ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) ได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ วธ. ๐๗๐๐/๐๐๓๒๖ ลงวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๕๒ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธรเป็นองค์การมหาชน จัดตั้งตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๔๓ และโดยที่คณะกรรมการบริหารชุดปัจจุบันซึ่งมีวาระดำรงตำแหน่งระหว่างวันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๔๘ ถึงวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๕๒ ใกล้จะหมดวาระลงแล้ว ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธรจึงได้ดำเนินการสรรหาคณะกรรมการบริหารชุดใหม่ ในการสรรหานี้มีกรรมการบริหารเดิมท่านหนึ่ง คือ นายเดช บุญนาค ซึ่งได้รับการสรรหาเข้ามาเมื่อวันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๔๘ ในวาระของคณะกรรมการบริหารเดิมที่จะครบวาระในคราวนี้ และเมื่อวันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๑ ได้ลาออกเพื่อไปรับตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ นายเดช บุญนาค ได้รับการสรรหาเข้ามาเป็นกรรมการบริหารอีกครั้งหนึ่งในวาระของคณะกรรมการบริหารเดิมที่จะครบวาระดังกล่าว โดยดำรงตำแหน่งตั้งแต่วันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ ถึงวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๕๒ ทั้งนี้ ในระหว่างวันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๑ ถึงวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ มิได้มีการแต่งตั้งบุคคลอื่นมาเป็นกรรมการบริหารแทนตำแหน่งที่ว่างอยู่แต่อย่างใด

เนื่องจากคณะกรรมการบริหารชุดปัจจุบันจะครบวาระในวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๕๒ จึงได้มีการสรรหากรรมการบริหารตามข้อบังคับศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) ว่าด้วยการสรรหาประธานกรรมการ และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ พ.ศ. ๒๕๔๓ โดยคณะกรรมการสรรหาได้มีการพิจารณาจะเสนอ นายเดช บุญนาค เป็นกรรมการบริหารอีกวาระหนึ่ง แต่มีผู้ทักท้วงว่าอาจขัดต่อมาตรา ๑๖ วรรคสาม แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๔๓ เนื่องจาก นายเดช บุญนาค ได้รับการสรรหา มาดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารแล้วสองครั้ง แม้เป็นวาระของคณะกรรมการบริหารวาระเดียวกันก็ตาม

ดังนั้น ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธรจึงขอหารือว่า หาก นายเดช บุญนาค ได้รับการสรรหาให้ดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารชุดใหม่ โดยมีวาระการดำรงตำแหน่งตั้งแต่วันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๕๒ ถึงวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๕๖ จะถือว่าเป็นการดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระซึ่งเป็นข้อห้ามตามมาตรา ๑๖ วรรคสาม หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๒) ได้พิจารณาข้อหารือของศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) โดยมีผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักงาน ก.พ.ร.) และผู้แทนศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว เห็นว่า บทบัญญัติห้ามดำรงตำแหน่งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิติดต่อกันเกินสองวาระตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๖^๑ วรรคสาม แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๔๓ มีเจตนารมณ์ที่จะห้ามมิให้บุคคลซึ่งดำรงตำแหน่งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิติดต่อกันครบสองวาระแล้วดำรงตำแหน่งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต่อไปอีก เพื่อที่จะมิให้ผู้หนึ่งผู้ใดดำรงตำแหน่งดังกล่าวในคณะกรรมการนานจนเกินไป และเป็นการป้องกันมิให้เกิดการบริหารงานโดยคณะกรรมการกลุ่มเดียวกันด้วย

การที่นายเดช บุญนาค ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในวาระแรก เมื่อวันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๔๔ ซึ่งมาตรา ๑๖^๒ วรรคหนึ่ง ได้กำหนดให้มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี กรณีย่อมหมายความว่า นายเดช บุญนาค สามารถดำรงตำแหน่งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในวาระที่ได้รับแต่งตั้งนั้นระหว่างวันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๔๔ ถึงวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๕๒ ซึ่งเป็นกำหนดเวลาสูงสุดสี่ปีของการดำรงตำแหน่งในคราวนั้นตามที่กำหนดไว้ในบทบัญญัติดังกล่าว การที่นายเดช บุญนาคได้ลาออกจากตำแหน่งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเมื่อวันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๑ เพื่อไปดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ และแม้ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ นายเดช บุญนาคจะได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิอีกครั้งก็ตาม แต่การแต่งตั้งในครั้งที่สองนี้เป็นการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนตำแหน่งที่ว่างอันเป็นผลจากการที่นายเดช บุญนาคได้ลาออกจากตำแหน่งเพื่อไปดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศนั่นเอง และเป็นการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในช่วงเวลาของวาระเดิมยังไม่สิ้นสุดลง การดำรงตำแหน่งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิของนายเดช บุญนาคในครั้งที่สองนี้จึงถือได้ว่าเป็นการดำรงตำแหน่งในวาระแรก

เมื่อการดำรงตำแหน่งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิของนายเดช บุญนาค ทั้งสองครั้งดังกล่าวถือได้ว่าเป็นการดำรงตำแหน่งวาระเดียว ดังนั้น นายเดช บุญนาคจึงอาจได้รับการสรรหาและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมีวาระการดำรงตำแหน่งตั้งแต่วันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๕๒ ถึงวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๕๖ ได้ และไม่เป็นการต้องห้ามตามมาตรา ๑๖ วรรค

^๑มาตรา ๑๖ ประธานกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี

เมื่อครบกำหนดตามวาระในวรรคหนึ่ง หากยังมีได้มีการแต่งตั้งประธานกรรมการหรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้ประธานกรรมการหรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินการต่อไปจนกว่าประธานกรรมการหรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

ประธานกรรมการหรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระ อาจได้รับแต่งตั้งอีกได้แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้

^๒โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

สาม^๓ แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๔๓ แต่
อย่างไรก็ตาม เรื่องทำนองเดียวกันนี้คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๔) ได้เคยวินิจฉัยไว้แล้วใน
เรื่องเสรีจที่ ๕๑๖/๒๕๔๓^๔

(คุณพรทิพย์ จาละ)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
มีถุนายน ๒๕๕๒

---

^๓โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

^๔บันทึก เรื่อง ปัญหาในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ ส่งพร้อม
หนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๖๐๑/๙๖๘ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๔๓ ซึ่งมีถึงสำนัก
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี